MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag **12 Julij.**

Bestuuren en Administratien.

ADMINISTRATIE VAN 'S KONINGS PARTIKULIERE DOMEINEN.

VERPACHTING VAN TIENDEN, gelegen in het District Middelburg, over den jare en Oogst van 1849:

Te VLISSINGEN, ten overstaan van den Notaris *D. Uytenhoeven* en getuigen, op Dingsdag den 17 Julij 1849, des voormiddags ten ten ure, op het Stadhuis aldaar;

En te ZEERK, ten overstaan van den Notaris *W. M. Uyt-* ... *overzeelen Doen*, mede des voormiddags ten 10 ure.

WELDADIGHEID.

De COMMISSIE onder de Zinspreuk: *Loon voor Werk*, berigt door deze, dat op Vrijdag den 13 Julij 1849, des middags ten één ure, in de Concertzaal alhier, zal worden gedaan Verslag harer Werkzaamheden gedurende den afgeloopenen Winter, terwijl de Commissie de vrijheid neemt hare Inteekenaren en Begiftigers tot het bijwonen dier Vergadering vriendelijk uit te noodigen.

Middelburg, den 4 Julij 1849.

De Commissie voornoemd,
Namens dezelve,
A. M. CRAMER, Voorzitter.
HUBERTUS REKKER, Secretaris.

DE ZAAMSLAGSCHE KERMIS

zal dit jaar beginnen den 17 Julij 1849 en eindigen den 19 daaraanvolgende des middernachts; terwijl op dezelve geene Liedjeszangers, Bedelaars, Hazardspelers of Horoskooptrekkers zullen worden toegelaten.

Binnenlandsche Tijdingen.

MIDDELBURG, den 11 Julij.

Bij Zr. Ms. besluit van den 2 dezer, is tot plaatsvervanger van den kantonregter te Middelburg benoemd de heer *H. Rakker*, procureur bij de arrondissements-regtbank te Middelburg.

— Bij resolutie van den 4 dezer is door het departement van binnenlandsche zaken aan de heeren *G. van Glabbeek* en *P. P. Pistorius*, beiden te Helmond, en *J. C. Kienek* te Aarle-Rixtel, onder zekere voorwaarden, concessie tot weder-opzeggens toe verleend voor eene stoombootdienst tusschen Helmond en Rotterdam, zoo voor koopmansgoederen als voor passagiers, met de bevoegdheid om tusschenliggende plaatsen aan te doen en wekelijks zoo dikwijls af en op te varen, als zij in het belang van handel en nijverheid zullen noodig oordeelen.

Met deze dienst zal echter niet mogen worden aangevangen, dan nadat een reglement omtrent de wijze van hare uitoefening en het daartoe betrekkelijke tarief door genoemd departement zullen zijn vastgesteld.

Z. M. de Koning is voornemens de stad Rotterdam op den 17 en 18 dezer met een bezoek te vereeren, en de feesten bij te wonen die aldaar door de Yachtclub zullen worden gegeven. Ook zal de Koning de stad Delft bezoeken, ten einde aldaar de tentoonstelling van voortbrengselen van nationale nijverheid, die aldaar thans geopend is, te bezigtigen.

— Z. M. de koning van Hanover heeft aan Z. M. den Koning der Nederlanden de orde van St. Joris verleend.

Nog heeft de koning van Hanover aan Zr. Ms. adjudant, den heer *van Goedecke*, het ridderkruis der Guelphen-orde geschonken.

— In de residentie is aangekomen sir *Robert Peel*, reizende onder den naam van sir *English*, met gevolg.

— De prins en prinses van Joinville zijn laatstl. vrijdag België doorgereisd, zich naar Ostende begevende, waar zij zich naar Engeland hebben ingescheept.

— De Regering doet door den hoogleeraar *Dumont* eene geologische kaart van de Kempen vervaardigen, die bijna gereed is; het schijnt zeker, dat de Kempen delfstoffen bevatten, waarvan veel voordeel zou te trekken zijn.

Uit *Delft* den 7 dezer wordt gemeld:

„De tentoonstelling van voortbrengselen van inlandsche nijverheid van de provinciën Zuid- en Noord-Holland, doch uitgestrekt tot voortbrengselen uit het geheele rijk, is heden te dezer stede geopend. De ingezonden voorwerpen zijn zeer talrijk, en voor zoo veel men bij een algemeen overzigt kan opmerken, leveren zij het bewijs op, dat in de laatste jaren ook hier te lande in vele takken van nijverheid groote vorderingen gemaakt zijn. Onder de goederen, die zeer de aandacht verdienen, behooren een zestigtal voortbrengselen van nijverheid uit Neêrlandsch Indie afkomstig, ingezonden door de Nederl. Handelmaatschappij."

Zr. Ms. stoomschip CURAÇAO, luitenant-ter-zee 1ste klasse *H. Huygens*, van Hellevoetsluis naar Suriname, is laatstleden donderdag te Falmouth binnengeloopen, om steenkolen in te nemen.

— Kapitein *Broer* van het Hollandsche schip *Wilhelmina*, door de tolbeambten te Antwerpen aangehouden wegens sluikerij, is door de regtbank aldaar veroordeeld tot 4 maanden gevangenis en tot betaling van het tienvoud der gesmokkelde regten (*ƒ* 29,000 ongeveer), of bij niet-betaling tot een jaar gevangenis. Buitendien is op schip en lading beslag gelegd.

— De visscherman *Elders Elders*, voerende het schip *de Goede Verwachting*, wonende te Borkum, redde in den nacht van 9 mei laatstleden, in de nabijheid van het eiland Borkum, de manschap van het verbrijzelde Fransche schip *Adèle*, komende van Havre de Grace en bestemd naar Bremen, bestaande in kapitein, stuurman en drie matroozen. Hij is te dier zake van wege de Fransche republiek den 28 der vorige maand met de zilveren medaille, 1ste klasse, benevens een vereerend getuigschrift, begiftigd.

Brieven van Curaçao, van 12 junij, door de Utrechtsche courant medegedeeld, melden, dat de longziekte onder het vee zich daar op eenige plantagien vertoond heeft. Men ... vreesde, dat zij zich ook in de oost-divisie zou uitbreiden.

De oorlogs-schooner DE VOS, luit. *Cambier*, was den 31 mei van St. Martin en St. Eustatius te Curaçao teruggekomen. In Venezuela was het rustiger, de uitgewekenen keerden naar hunne haardsteden terug, doch van de verleende amnestie waren 15 personen, onder welke de generaal *Paez* en zijne drie zonen, uitgesloten. De generaal *Ximenes*, laatstelijk president van de republiek van St. Domingo, doch ten gevolge van een gewapenden opstand van daar verdreven, is den 2 junij, aan boord van eene Engelsche brik, te Curaçao aangekomen. Aan het hoofd der genoemde republiek stond toen de generaal *Santana*.

Buitenlandsche Tijdingen.

Engeland. — *Londen 7 julij.* De prins van Joinville is heden te Dover aangekomen, van waar hij zich naar St. Leonard, bij de gewezen koninklijke familie van Frankrijk, heeft begeven.

— Een kabinets-courier, heden van Berlijn aangekomen, heeft belangrijke depeches overgebragt van lord *Westmoreland*, Engelsch ambassadeur bij het hof van Pruissen.

— De *Standard* zegt, dat het regt op de buitenlandsche granen, door den heer *Herries* voorgesteld, meer het belang van de inkomsten der schatkist dan wel het oogpunt der bescherming ten doel heeft.

— In antwoord op eene vraag van den heer *Hume* in het lagerhuis zeide lord *J. Russell*, dat de tusschenkomst des keizers van Rusland in de Oostenrijksche en Hongaarsche zaken, zoo ver hem bekend was, geen inbreuk op het Weener traktaat maakte, noch dat, zijns weten, Rusland eenige uitbreiding van grondgebied tot loon van zijnen bijstand van Oostenrijk verlangen zou.

— Sommige dagbladen beweren dat, wordt de voorslag van den heer *Herries* tot verhooging der inkomende regten verworpen, geen andere weg tot verbetering der geldmiddelen het gouvernement zal overblijven dan eene verhoogde belasting op de inkomsten of eene vermindering der rente van de openbare schuld.

Duitschland. — *Weenen 5 julij.* Z. M. de keizer van Oostenrijk is heden van het oorlogstooneel in Hongarije te Weenen teruggekeerd.

De *Wien. Zeit.* van dien dag bevat een breedvoerig verslag nopens een hevig gevecht, hetwelk den 2 dezer tusschen den linker vleugel van het Oostenrijksche leger onder den veldtuigmeester *Haynau* en de Hongaarsche hoofdmagt in de omstreken van Komorn is voorgevallen, en waarin de Oostenrijksche troepen wel het slagveld behouden, maar geene beslissende overwinning behaald hebben, zijnde de vijand achter zijne verschansingen teruggetrokken, werwaarts hij niet vervolgd kon worden.

— Uit het Pruissische hoofdkwartier te Forro had men te Weenen berigten van 30 junij ontvangen, volgens welke eene afdeeling van het Russische leger Tokai vermeesterd en zich eenen overtogt over de Theiss gebaand had, en naar Debreczin in aantogt was, hetwelk men binnen weinig dagen hoopte te vermeesteren.

— De bestorming van Raab op den 28 junij, waarbij nagenoeg tachtigduizend Russen en Oostenrijkers in het gevecht waren, heeft zeer veel bloed gekost, en die van Komorn, hetwelk, op bevel des keizers van Rusland, insgelijks tot elken prijs met storm moest worden ingenomen, zal geene mindere offers kosten, of welligt reeds gekost hebben.

Keulen 7 julij. De gemalin des hertogs van Bordeaux is, onder den naam van gravin van *Chambord*, te Coblenz naar de badplaats Ems doorgereisd, waar ook de hertog verwacht wordt. Sommigen willen dat aldaar eene groote bijeenkomst van Fransche legitimisten op handen is.

— Naar men verzekert is Freiburg, na zwakken tegenstand, door de Pruissen ingenomen. De burgers hadden het opwerpen van straatverschansingen belet. De vrijscharen, welke zich te Freiburg verzameld hadden, zijn nu in het gebergte verstrooid.

— Uit Rastadt luiden de jongste berigten dat de bezetting de overgave weigerde en, mogten de burgers de vesting willen overgeven, het geschut naar de stad zou keeren en die in de asch leggen.

Een persoon wien het gelukt is den 3 dezer uit Rastadt te ontvlugten verhaalt de volgende bijzonderheden: de gouverneur der vesting heet *Tiedemann*, en is vermoedelijk een voormalig Grieksch officier; in het geheel liggen nog vierduizend man binnen Rastadt, namelijk de vestingartillerie, een gedeelte der veldartillerie, het overschot van het eerste en derde infanterie-regement, eene afdeeling dragonders, het Duitsch Poolsche legioen, en leden der volksweer uit den Bovenrijnkreits, den Beijerschen Paltz, Durlach enz. Een Pruissisch parlementair mogt alleen met den bevelhebber spreken, en toen ook de burgemeester *Sahlinger* zich met hem onderhouden wilde, dreigde men hem het hoofd te zullen klieven.

— Uit de vreemdelingenlijsten der groote logementen te Bazel blijkt, dat *F. Raveaux*, *Itzstein*, *Vogt*, *Simon* en *Mieroslawski*, benevens andere minder algemeen bekende leiders van den opstand in Duitschland, korter of langer aldaar vertoefd hebben. *Mieroslawski* is naar Aarau gereisd.

— Uit Mannheim wordt als zeker gemeld, dat onder de in beslag genomene papieren van zekeren *Osterhaus*, een gewezen opperbevelhebber der burgerwacht in die stad, stukken zijn gevonden, welke het onloochenbare bewijs opleveren, dat er verstandhouding bestond tusschen de Badensche opstandelingen en den Franschen volksleider *Ledru-Rollin*. Men verzekert dat de hoogleeraar ..., die ... daadwerkelijk aandeel heeft genomen aan den Badenschen opstand, bij standregt is ter dood veroordeeld, en dat dit vonnis aan hem is voltrokken.

Hamburg 7 julij. Bijzondere brieven, te Koppenhagen ontvangen, spreken van een geregeld gevecht, dat bij Silkeborg tusschen Pruissische en Beijersche en Badensche soldaten heeft plaats gehad; van weerszijden was van de bajonet gebruik gemaakt en waren onderscheidene wagens met gekwetsten te Skanderborg aangekomen.

— Den 2 dezer heeft men te Moen 11 oorlogschepen in eene zuidelijke rigting kruisende gezien; men hield deze vaartuigen voor de Russische vloot.

— De zeeman *Orla Lehman* is, nadat hij zijne echtgenoot ter aarde besteld had, weder in zijne gevangenschap teruggekeerd.

— Men zegt, dat Engeland en Rusland pogingen blijven aanwenden, om den vrede tusschen Duitschland en Denemarken te herstellen. Rusland vooral moet op den vrede aandringen, dewijl de Duitsche vorsten dan hunne troepen in hunne eigene staten konden gebruiken. Van den anderen kant verzekert men, dat de Russische vloot in last heeft, om Koppenhagen in toom te houden, zoo daar democratische bewegingen mogten ontstaan.

— De dagbladen van Petersburg van 30 junij melden het overlijden van de grootvorstin *Alexandra Alexandrowna*, dochter van den grootvorst troonopvolger. De grootvorstin overleed den 28 junij.

Italie. — Rome heeft zich den 3 junij onderworpen aan de Fransche wapenen. Men zegt dat de generaal *Oudinot* bij de kennisgeving daarvan aan den paus, Z. H. verzocht heeft eene commissie van geleerden en kunstenaars te benoemen, ten einde op te nemen in welken toestand zich de gedenkstukken van oudheid en kunst, tijdens de verovering, zullen hebben bevonden. Bijzonderheden omtrent den intogt der Franschen in Rome zijn nog niet bekend. De inwoners schijnen de Franschen wel te ontvangen; onder de troepen der bezetting heerschte tweedragt en haat tegen de vreemde benden en het driemanschap. Volgens loopende geruchten heeft de inneming plaats gehad na een bloedig gevecht in de wijk Transtevere, waarbij de bezetting groote verliezen heeft geleden. *Garibaldi* zou aan het hoofd van 6000 man op Terracina zijn getrokken en door eene Fransche afdeeling vervolgd worden. — Men wil dat Oostenrijk zou verlangen om den paus geheel in zijn wereldlijk gezag te herstellen, en er op rekent dat Frankrijk zal gezind zijn de uitvoering daarvan de hand te bieden. — Het bombardement van Venetie zou den 1 julij gestaakt zijn, in afwachting van het antwoord van den maarschalk *Radetzky*, op de voorstellen door de gevolmagtigde Venetianen tot kapitulatie aan hem gedaan. De koning van Sardinie heeft het staatsbestuur bij eene proclamatie weder aanvaard; in dit stuk belooft de koning op nieuw de door zijn vader aan het volk gegevene instellingen te zullen handhaven en verdedigen, en opent het uitzigt op eenen voor het land vereerenden vrede.

Frankrijk. — *Parijs 7 julij.* Heden heeft de vergadering de wet aangenomen waarbij de regering gemagtigd wordt in handen van den generaal *Changarnier* het dubbele opperbevel over het garnizoen van Parijs en over de nationale garde te vereenigen. De bergpartij heeft zich hiertegen natuurlijk met alle kracht verzet, maar hare zwakheid is gebleken bij de eindstemming, daar zij slechts 148 stemmen vereenigen konde tegen eene kracht van 332 stemmen.

Men is nu weder in de verwachting wat de nieuwe verkiezingen, welke uit hoofde der dubbele keuzen moeten plaats hebben, baren zullen. Te Parijs heeft men elf leden noodig; doch men merkt weinig belangstelling, en de vrienden der orde schijnen zeker van hunne zegepraal.

Parijs 8 julij. De verkiezingen gaan zonder rustverstoring voort, en men bemerkt geene volksbeweging die tot buitengewone maatregelen aanleiding zou geven.

— De heer *Drouyn de Lhuys* is als buitengewoon gezant der republiek bij H. M. de koningin van Engeland benoemd.

— Mevrouw *Ledru-Rollin* is door de regtbank gemagtigd om bij de bewezene afwezigheid van haren man, zonder zijne volmagt, hare huren en renten te mogen ontvangen.

— Uit het Badensche komen dagelijks vlugtelingen der opstandelingen te Straatsburg aan. Men laat hun de keuze van 1. naar hun land terug te keeren om van de verleende amnestie gebruik te maken, 2. in Frankrijk te blijven en in de westelijke departementen vereenigd te worden, of 3. in het legioen vreemdelingen van Afrika te worden ingelijfd. De militairen kiezen meestal het laatste.

— Volgens *la Correspondence Générale* zou de generaal *Oudinot* te Rome eene bezetting van 6000 man laten, die met 4000 Spanjaarden den troon van den H. Vader zouden beschermen, terwijl de generaal met het overig expeditie le-

Frankrijk zou terugkeeren.

Men vondt het er alhier voor, dat de bezetting van Rome plaats gehad heeft zonder voorwaarde, maar dat de Fransche regering het reeds eens is met Oostenrijk en den paus Z. H. zou een ministerie van leeken benoemen, onder voorzitting van een kardinaal.

Zoo zou, dank zij de gematigde eischen der Fransche republiek, de Romeinsche vraag niet lang meer eene oorzaak van verwarring of ongerustheid voor Europa zijn. Daarentegen zou Rome, in de magt der radicalen, voortdurend een stookhaard van revolutien geweest zijn.

Het dagblad *la Patrie* wil weten, dat aan het Oostenrijksch gezantschap alhier de tijding zou zijn ontvangen, dat de Hongaarsche generaal *Görgey*, benevens alle onder zijn bevel staande troepen, zich aan den keizer van Oostenrijk zonder onderworpen hebben.

— De willige houding der fondsen meent men voornamelijk te moeten toeschrijven, aan de verwachting waarin men verkeert, dat de verkiezingen gunstig voor de partij der orde zullen uitvallen.

De 3 pct. waren 54,75 — 54,50; de 5 pct. 89,00 — 88,70.

— De cholera vermindert; er zullen geene bulletins omtrent die ziekte meer worden publiek gemaakt.

Zeetijdingen.

VLISSINGEN den 11 julij. Voor Antwerpen bestemd zijn alhier ter Reede gekomen: *Fenlon*, J. Richardson, van Rio-Janeiro, met koffij; ... U. ... van Boston, met ballast.

Van Antwerpen zijn alhier afgekomen en van onze reede naar zee gezeild: *Eros*, Dannevig, naar Memel, met ballast; *Jurgen Heinrich*, H. Groht, naar Triest, en *Estafette*, D. H. Heijen, naar Buenos-Ayres, beide met stukgoederen; *Concordia*, van Glabbeke, en *Perseverant*, de Vries, beide naar Bergen, met stukgoederen; *Mary Hounsel*, Baker, naar St. Jago, met stukgoederen; *Quiche*, Zellides, naar Santander; *Fritzoe*, Johnson, naar Sealand, en *Frouw Adriana*, Beere, naar Bremen, alle drie met ballast; *Industry*, Lewitt; *William*, Lauwerick; *Prosperity*, Wm. Brown, en *Elizabeth Mary*, Rudhings, alle vier naar Engeland; *Prince Albert*, Townend, naar Londen; *Iris*, Ellis, naar Hull, en *John*, Clark, naar Londen, alle zeven met tarwe; *Elvira Harbeck*, Rich. W. Dissy, naar Nieuw-York, met emigranten; *Washington*, Curtis, naar Cadix, en *Wilhelmina*, Schmidt, naar Rio-Janeiro, beide met ballast.

Van Gent: *the Bee*, Stockdale, naar Goole; *Edward*, J. Lewis, en *Fanny*, Wm. Burn, beide naar Engeland, alle drie met tarwe; *Jeune Elise*, Gillard, op avontuur, met ballast.

VEERE den 11 julij. Den 8 dezer is alhier binnengekomen de kof *de Provincie Overijssel*, kapitein H. de Haan, van Hull, met twist en manufacturen, bestemd naar Middelburg; en gisteren van hier naar zee gezeild de schooner *Stranger*, kapitein G. Walton, van Middelburg naar Seaham, met ballast.

UITTREKSELS
uit het Verslag der Gedeputeerde Staten van de Provincie Zeeland.

Middelen van vervoer. — Er wordt voortgegaan, om de gelegenheden tot onderlinge gemeenschap te vermenigvuldigen en te gemakkelijken.

De stoomboot-diensten tusschen Middelburg en Rotterdam, en tusschen Zierikzee en laatstgemelde stad, houden stand, en beantwoorden aan het doel van hare instelling. Eene dergelijke dienst is ontlangs te Vlissingen geconcessioneerd. Aanvankelijk wordt voor de vaart van die stad op Rotterdam en terug, van de stoomboot op Antwerpen varende, gebruik gemaakt, op de tusschendagen dat dezelve, voor laatstgemelde dienst, niet wordt gebezigd. Aan de onderneming dier stoomboot is dan ook, in verband daarmede, vergunning verleend om de dienst tusschen Vlissingen en Antwerpen, bij de niet zeer drukke relatien tusschen deze beide steden, tot slechts eens reis in de week te beperken. Het verkeer tusschen het 1ste, 2de en 3de district, zal door de bedoelde beperking niet bijzonder worden benadeeld, wanneer en ruime en geschikte gelegenheid bestaat, om met andere vervoermiddelen de Schelde over te steken, of die rivier in de strekking der genoemde districten, op en af te komen.

De dienst van het overzetveer tusschen Vlissingen en Breskens is, door de daarop gebezigd wordende stoomboot de Schelde, voldoende verzekerd. Eene verandering in den loop van den brievenpost, tot welke ook die transportmiddelen van het overzetveer werden dienstbaar gemaakt, heeft ten gevolge gehad, dat op hetzelve eene nachtdienst is moeten worden ingesteld. Hiervoor worden eenige buitengewone uitgaven vereischt, die men niet heeft kunnen ontgaan, omdat met die nachtdienst het behoud der inkomsten, wegens het overbrengen der brievenmael, in verband stond, die anders aan het veer zoude zijn ontvallen.

Omtrent de uitvoering der verordeningen op het stuk der openbare vervoermiddelen, zoo te water als te lande, zijn geene ongunstige berigten bij ons ingekomen.

In het bestaande reglement op de overzetveren in Zeeland, goedgekeurd bij koninklijk besluit van den 1 september 1837, no. 80, zal, met betrekking tot de aanstelling van verschippers en van de als zoodanig fungerende knechts, naar ons inzien, eene wijziging worden vereischt. Volgens art. 6 dier verordening, bezitten de eigenaren der veerregten de bevoegdheid tot zoodanige aanstelling, welke hun thans, naar het bepaalde bij art. 4 der additionele artikelen van de grondwet, niet meer schijnt te kunnen worden toegekend. Een voorstel diensaangaande zal in de loopende zitting aan uwe overweging worden onderworpen.

Behalve met de vroeger vermelde stoombootdiensten tusschen Vlissingen en Rotterdam, zijn de openbare vervoermiddelen in dit gewest nog vermeerderd of aangevuld: met het weder in dienstwerk brengen van de tusschen Brugge en Sluis bestaande barge, welke dienst sedert eenige jaren door de uitvoering van werken op het Belgisch gebied aan het kanaal van dien naam, was gestaakt; met een nieuw beurtveer tusschen Neuzen en St. van Gent; met de vereenigde dienst der postwagen en diligences van Goes op het Katsche-veer, en van die stad op het Kortgeensche-veer, en met de oprigting van eene diligencedienst van Zierikzee op Zijpe, in verbinding met de laatstgemelde plaats voorbij varende stoomboot tusschen Vlissingen en Rotterdam.

Armwezen en instellingen van weldadigheid. — De staat van het armwezen in dit gewest, heeft, sedert ons verslag van het vorige jaar, geene in het oogloopende verandering ondergaan.

Hoezeer de behoeften, in welke te voorzien moeten worden, door de, voor de volksklasse, meer gunstige omstandigheden, dan die der drie voorgaande jaren, minder klemmend zijn geweest, heeft die voorziening, in den afgeloopen winter, nogtans weder aanzienlijke uitgaven gevorderd, en geene mindere zorg dan vroeger voor de besturen der instellingen van Weldadigheid, Godshuizen en Armenfondsen, opgeleverd. Aan ruime medewerking van verscheidene particuliere vereenigingen, tot leniging van de behoeften der armen, heeft het ook weder niet ontbroken, evenmin als aan milddadigheid der meer gegoede ingezetenen.

De onderscheidene besturen, aan welke de verzorging der armen en behoeftigen is opgedragen, geven meerendeels blijken van belangstelling, zoo in den toestand hunner armen, als in de zorg voor een doelmatig en ordelijk gebruik hunner middelen. Slechts een der algemeene arm-besturen ten platten lande heeft daarop, wat het beheer van deszelfs middelen betreft, eene uitzondering gemaakt. Door dat bestuur zijn namelijk niet alleen op eene zeer willekeurige wijze, de bij deszelfs begrooting toegestane sommen overschreden, maar ook aanzienlijke sommen tot andere einden gebezigd, dan waarvoor dezelve bij de begrooting waren toegestaan, terwijl door hetzelve ook nog gedurende drie jaren, eene schuld is gemaakt van *f* 586,87, tot kwijting waarvan uit de plaatselijke kas de noodige fondsen zijn verstrekt moeten worden. Onze voorziening is daarin niet achter gebleven. Het lid van dat armbestuur, hetwelk zich meer bijzonder die onregelmatige handelwijze had veroorloofd, is in zijne betrekking geschorst, en vervolgens daaruit ontslagen; terwijl hetgeen door dat lid buiten de allocatie der begrooting was uitgegeven, voor zijne rekening is gelaten.

Met uitzondering van de rekening van het Roomsch-Katholijk armbestuur te Sas-van-Gent, welke is moeten worden aangehouden, in afwachting van de rekening dier administratie over 1846, die, na herhaalde aanschrijvingen, eerst dezer dagen is ingezonden, zijn al de rekeningen der algemeene en gesubsidiëerde diaconie-armbesturen, alsmede van de gestichten ten platten lande, over 1847, door ons onderzocht en goedgekeurd. Ook de begrootingen van dezelfde administratien, voor het loopende jaar, zijn alle door ons goedgekeurd. In sommige dier begrootingen hebben wij ons echter verpligt gevonden, voor zoo veel het daarin gebragte cijfer, voor subsidie uit de plaatselijke kassen betrof, eene wijziging te brengen, aangezien dat cijfer, door onderscheidene besturen tot een gelijk bedrag, en door sommige nog hooger was voorgedragen, dan waartoe hetzelve, ten gevolge van de bijzondere omstandigheden, in de laatste jaren, was opgevoerd; dit hebben wij met het oog op den bekrompen toestand der plaatselijke kassen, en de meer gunstige omstandigheden, ten aanzien der levensbehoeften, gemeend niet te mogen toelaten, zoo als de subsidien dan ook tot het bedrag waarop die voor het jaar 1847 waren toegestaan, geregeld zijn, met aanbeveling aan de besturen, om, bij ontoereikendheid der toegestane middelen, het noodige te verrigten, ten einde daarin, door het verkrijgen van meerdere giften of collecten van de meer gegoede ingezetenen, te doen voorzien.

Eene aalmoes vernedert, maar het loon voor arbeid verheft. De toepassing dezer waarheid is van eenen beduidenden invloed op de zedelijke gesteldheid der armen; en zoo hebben wij, daar waar dit pas gaf, aangedrongen, dat aan tijdelijk hulpbehoevenden, niet onder de gewone bedeelden behoorende, zoo min mogelijk onderstand om niet, maar veeleer verdienste door werk wierd verschaft.

Voor arbeid toch kan ten platten lande, bij het eindigen van het veldwerk, met een ernstigen wil, veel gedaan worden. Wij wijzen daartoe slechts op de vlasbereiding, het vervaardigen van klompen, kruiwagens, kammen, knoopen en dergelijke, waarvan meerendeels de grondstoffen in de provincie aanwezig zijn. Mogten slechts de plaatselijke besturen, en zij die met de verzorging der armen te doen hebben, het hoog belang daarvan beseffen, en met eene vaste hand de zaak ondernemen en ten uitvoer brengen.

Is daartoe wel meer aandrang noodig, dan de beschouwing van het verbazend verschil tusschen vroeger en thans? Voor ons liggen de bescheiden, dat in deze provincie in het jaar 1815 het getal bedeelden ten platten lande, alwaar de staat van zaken, in vergelijking van dien in de steden, de gunstigste is, bedroeg 2,725, en dat dit getal in het jaar 1848 was geklommen tot 11,702 personen. Dat in 1815 de subsidien aan de armbesturen, met uitzondering van die voor uitbestede weezen, ten platten lande beliepen *f* 34,555, en in 1848 naauwelijks met eene som van *f* 103,400 konden worden gedekt.

En wat zal de toekomst verbeiden, indien de verbetering der maatschappelijke en zedelijke gesteldheid der behoeftigen niet met ijver en volharding wordt ondernomen? Wij vreezen het ergste; want bij de steeds toenemende bevolking, bij de voortduring van het verbroken evenwigt tusschen arbeid en de daartoe beschikbare handen, bij de zekerheid dat armoede armoede voortbrengt, geeft het verschiet wel geene andere verwachting aan, dan voor het gezag bezorgdheid, en voor hen, welke daarbij het naast betrokken zijn, vermeerdering van ellende.

Ten einde U G. A. den staat van het armwezen in dit gewest, over het jaar 1848, meer in deszelfs bijzonderheden te doen kennen, leggen wij hierbij, onder no. 15 der bijlagen, aan U. G. A. weder ter insage over de statistieke tabellen, welke daarvan door ons, op uitnoodiging van het departement van binnenlandsche zaken zijn vervaardigd. U. G. A. zullen ontwaren, dat die nog op dezelfde wijze als vroeger zijn ingerigt, hetgeen door het voorschreven departement is verlangd, uit hoofde de aanhangende overwegingen tot eene wijziging der tabellen, derzelver eindbeslag nog niet hebben kunnen erlangen.

Daar de voormelde tabellen echter, zoo als door ons reeds vroeger is opgemerkt, niet zoodanig zijn ingerigt, dat zij den waren toestand van het armwezen kunnen doen kennen, onthouden wij ons ook nu wederom, nopens de cijfers in die tabellen vervat, eenige nadere toelichtingen te geven of opmerkingen te maken, maar veroorloven wij ons, op gelijke wijze als dit over de jaren 1845 en 1846 heeft plaats gehad, aan U. G. A. hierbij, onder no. 16 der bijlagen, mede ter insage aan te bieden eenige tabellen, waarbij het getal der bedeelden, de verleende onderstand en de daarvoor aangewende middelen, op zoodanige wijze worden aangewezen, als dit naar ons oordeel behoort te geschieden, om eene juiste kennis van den staat van het armwezen te erlangen, en uit welke tabellen het U. G. A. zal blijken:

a. Dat het getal personen in deze provincie, hetwelk door al de instellingen van liefdadigheid te samen, in 1848 ondersteund is, bedraagt 28,311.
b. Dat de uitgaven voor onderstand, met inbegrip der administratie-kosten, beloopen hebben de som van *f* 389,182; en
c. Dat deze uitgaven voornamelijk zijn bestreden:
1°. Door inkomsten van bezittingen, ad *f* 131,702;
2°. Uit collecten, giften en inschrijvingen, ad *f* 97,242, en
3°. Door subsidien uit de plaatselijke kassen, en van andere instellingen, ad *f* 174,947,00.

Een staat van vergelijking en daartoe betrekkelijke nota van toelichting, zal U. G. A. bekend maken met de voornaamste onderscheidene verschillen, welke in de alzoo, in tweederlei vorm, opgemaakte tabellen worden aangetroffen, aan welke nota wij de vrijheid nemen ons te gedragen.

Behalve de vereeniging tot het bevorderen van ambachten onder de Israëlitische jeugd, te Middelburg; de spaarkas te Goes; de vereeniging tot wering der bedelarij en leniging der armoede, mitsgaders tot het bevorderen van het leeren van handwerken door jongens en meisjes, te Tholen; de commissie tot wering der bedelarij te Poortvliet; de vereeniging tot wering der bedelarij te St. Maartensdijk, en de commissie van hulpbetoon te 's Gravenpolder, waarmede het getal der, in deze provincie bestaande, instellingen van weldadigheid, sedert ons verslag van het vorige jaar, is vermeerderd, en welke in de hiervoren bedoelde tabellen, of in de daarnevens gevoegde memorie van toelichting zijn vermeld, is in dit jaar ook nog in de stad Middelburg tot stand gekomen eene instelling, onder de benaming van Hulpbank, hebbende de strekking om minvermogende, handwerkslieden en neringdoenden, door het verstrekken van een geldelijk voorschot, in hun bedrijf te hulp te komen of te ondersteunen.

Onder de instellingen welke hebben opgehouden te bestaan, behooren de Dorcas te Vlissingen en de commissie tot uitdeeling van levensmiddelen en brandstoffen te Sluis.

Afgezonderd van hetgeen, omtrent de in dit gewest aanwezige banken van leening, bij de vorenbedoelde tabellen is aangegeven, moeten wij, nopens die instellingen, nog mededeelen, dat niettegenstaande de gebragte verhooging in den maatstaf van interest bij de leenbank te Hulst, voor die bank, zelfs met aanbod van eene geldelijke toelage uit de stedelijke kas, geen pachter gevonden is kunnen worden, zoodat dezelve in het afgeloopen jaar niet in werking is geweest; dat de leenbank te Sluis, met Zr. Ms. bewilliging, op nieuw voor den tijd van drie jaren, te rekenen van den 1 januarij dezes jaars, is verpacht geworden; dat bij de leenbank te Vlissingen, overeenkomstig vroegere beschikking, de maatstaf van den interest met den 1 mei 1848 had behooren te zijn verminderd, doch dat, ten gevolge van tegen die vermindering in het midden gebragte bezwaren, door de regering is bewilligd geworden, dat die nog tot den 1 mei van dit jaar onveranderd zou blijven, onder bepaling nogtans, dat inmiddels door het stedelijk bestuur, eene voordragt tot vermindering zou worden gedaan. Die voordragt is wel geschied, doch daar zij niet aan het verlangen der regering heeft beantwoord, is de maatstaf van den interest bij de leenbank van gemelde stad, nog niet finaal geregeld kunnen worden. Ook de maatstaf van den interest bij de leenbank te Zierikzee, die slechts voor vijf jaren, tot den laatsten april dezes jaars was toegestaan, had nader behooren te zijn vastgesteld, doch zulks is nog niet geschied, uithoofde van de bedenkingen, die door het bestuur dier stad in het midden zijn gebragt, tegen de vermindering van dien interest, welke door het departement van binnenlandsche zaken was verlangd, en waaromtrent dus de beschikking der regering nog wordt te gemoet gezien.

(*wordt vervolgd.*)

Voor de noodlijdende te *Grafhorst*, is bij den ondergeteekende ingekomen: van Mej. T. *f* 2; van E. *f* 20; van A een coupon, No. 400, 3 pct. Nationale Schuld *f* 1,48[5], en van Z. Z. *f* 5.

DE JONGE VAN ELLEMEET.

Advertentien.

Getrouwd: J. SIX DIJKSTRA
en
F. DE PLAA.

MIDDELBURG,
den 11 Julij 1849. J. F. A. VAN BREDA
en
E. DE PLAA.

Die iets te vorderen heeft van, of verschuldigd is aan de Nalatenschap van wijlen Mejufvr. SUZANNA KLAASSE, Weduwe N. DE LANDMETER, op den 2 Julij laatstleden te Oostkapelle overleden, wordt verzocht daarvan opgaaf of betaling te doen aan den Executeur van denzelven Boedel, *A. de Landmeter*, in de lange Giststraat te Middelburg, of ten Kantore van den Notaris *W. M. Snijder*, te Veere, vóór den 25 dezer loopende maand.

De ondergeteekende bedankt zijne Stad- en Landgenooten voor de gunst, die hij zoo veel jaren en ook nu nog mogt genieten. Door zijne vergevorderde jaren en afnemende krachten genoodzaakt zijnde zijn GOUD- EN ZILVERSMIDS-WERKWINKEL te sluiten, heeft hij denzelven overgedaan aan zijne Zonen, die zich vestigen zullen op de Vlasmarkt, en voor welke hij vriendelijk de gunst verzoekt. De Winkel in GOUD en ZILVER wordt uitverkocht, en is inmiddels uit de hand te koop, op de Varkenmarkt, I. 181, te Middelburg.

Cs. WENDELS.

De ondergeteekende, volgens bovenstaande Advertentie, de ZILVERSMIDS-AFFAIRE, met zijnen Broeder, van hunnen Vader overgenomen hebbende, zoo bevelen zij zich bij opvolging in de gunst van hunne geachte Stad- en Landgenooten. Zij vleijen zich, dat zij door eene allezins prompte en solide bediening zich het door hunnen Vader genoten vertrouwen zullen weten waardig te maken. — De Werkplaats is gevestigd ten Huize van den ondergeteekende, op de Vlasmarkt, K. 148.

G. DE CLERCQ WENDELS.

Middelburg, den 11 Julij 1849.

De Directie van het Engelsch Magazijn te Amsterdam, heeft bij Heeren A. ENGELER & Co. te Middelburg, ter bezigtiging gesteld, het door de hooge Geneeskundige van Engeland, Frankrijk en Holland bijzonder aangeprezen REGENBAD. Hetzelve is doelmatig ingerigt, zoo dat het gemakkelijk in alle Slaapkamers kan geplaatst worden; de prijs is *f* 65 *franco.*

De Directie van het Engelsch Magazijn te Amsterdam.

De Commissien zullen door genoemde Heeren aangenomen en uitgevoerd worden.

De ondergeteekende geeft door deze kennis, dat hij in de korte Noordstraat, zijn Winkel in GAREN, BAND, SAAIJET en wat verder tot dat vak behoort, op heden heeft geopend; hij beveelt zich in de gunst zijner Stadgenooten, belovende eene zoo goedkoop mogelijke bediening.

Middelburg, 12 Julij 1849. J. F. A. VAN BREDA.

VERKOOPING aan het NIEUWE VERKOOPHUIS, bij de Stadsschuur, op Dingsdag den 17 Julij, bestaande in eene aanzienlijke partij zindelijke MEUBELEN, als: Kabinetten, Ledikanten, Ladetafel, Collis-Tafel, ronde Tafels en andere, Bedden, Spiegels, Schilderijen, eene extra partij Randen-Behangselpapier; Porcelein-, Glas- en Aardewerk, Koper-, Tin-, IJzer- en Blikwerk en wat verder zal worden bijgebragt; Maandag voor de Verkooping voor een ieder te zien.

De Notaris *van der Bruggen*, te AARDENBURG, zal, op Woensdag den 18 Julij 1849, des namiddags om 5 uren, aldaar, in de Herberg *het Wapen van Aardenburg*, in het openbaar, bij opbod, te koop veilen, en aan de meestbiedenden in eigendom toewijzen: 8 Bunders 44 Roeden 60 Ellen BOUWLAND en DIJK, gelegen ter Gemeenten van Sint-Kruis, Eede en Aardenburg, benevens nog een WOONHUIS met STAL en ERF, vroeger eene *Leerlooijerij*, staande en gelegen aan de Zuidzijde der Weststraat, binnen laatstgenoemde Stad; alles breeder bij Biljetten omschreven.

Nader onderrigt te bekomen ten Kantore van bovengenoemden Notaris.

Bij J. LAT is getrokken, op No. ... een Prijs van *f* 1000. — *Edele Eigenaren gelieven dien af te halen.*

NIEUWE HARING bij *van der Burst*, Reigerstraat.

In den BOEKHANDEL wordt gevraagd een JONGELING als Leerling, op aannemelijke voorwaarden; nader adres, met opgave van ouderdom, en eigenhandig geschreven briefjes, lett. R. H., mits franco, bij de Uitgevers dezer Courant.

De Apotheker *de Blaecke de Ligny* vraagt een LEERLING tegen den eersten Augustus aanstaande.

Een LOOPJONGEN benoodigd, Smallekade, G. 58.

Eene ordentlijke Burger DIENSTMEID, die wat Koken kan, tegen November benoodigd; adres bij den Boekverkooper *Hendrikse.*

Een aankomend MEISJE, tusschen de 16 en 17 jaar, terstond benoodigd; adres bij *J. C. & W. Altorffer.*

HARMONIE-MUZIJK aan het Badhuis te DOMBURG, op Zaturdag den 14 Julij 1849, des avonds ten 7 ure.

TER DRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

UITTREKSELS uit het Verslag van de Gedeputeerde Staten der Provincie Zeeland.

Nijverheid, *Buitenlandsche handel*, *Koophandel*, *Scheepvaart*, *Fabrieken en Trafieken*. — Zoo als wij vreesden, hebben de staatkundige verwikkelingen in verschillende rijken van ons werelddeel, in het algemeen eenen ongunstigen invloed gehad op de bedrijvigheid in den handel, en gevoelt men nog de gevolgen dezer gebeurtenissen. Geen wonder dat alzoo in 1848 de handelsbewegingen in Zeeland, hier minder levendig, daar minder voordeelig dan in het jaar te voren zijn geweest.

Te Middelburg zijn in dat jaar 32 schepen uit zee binnengekomen, en 28 derwaarts uitgegaan. Onder die bodems telde men 6 voor rekening der handel-maatschappij, uit de Oost-Indische bezittingen aangekomen, en beladen met koffij, suiker, tin en bindrottingen, benevens eenige andere artikelen van weinigen omvang. Voorts bevonden zich daaronder 25 schepen uit Engeland en 1 uit Noorwegen, de eerste beladen met gesponnen katoen en wollen garens voor de weverijen, koffij, katoenen en wollen manufacturen, maat- en schaalkolen, eenige cacao en krenten; het laatstbedoelde schip was met hout bevracht.

Het zal UEd. G. A. niet onbekend zijn, dat door den handel, in het laatst des verleden jaars, met de Engelsche stoomboot-maatschappij, bekend onder den naam van *General Steam-boat Navigation Company* te Londen, eene betrekking is aangeknoopt, ten gevolge waarvan eene schroef-stoomboot dier maatschappij, in de vaart tusschen die steden Middelburg, de reis heen en weder op zekere tijdstippen verrigt. Die boot is onder het vorengemeld getal, van Engeland komende bodems, begrepen.

Het getal der van Middelburg naar zee vertrokken schepen, met inbegrip der schroef-stoomboot, verdeelt zich: in 5 naar de Oost-Indische Bezittingen; 1 naar Amerika en 1 naar Noorwegen bestemd, allen met ballast en gevictualiëerd; voorts in 21 schepen naar Engeland, waarmede uitgevoerd zijn: tarwe, boonen, erwten, gerst, haver, lijnzaadkoeken, zaad, eijeren, eenige vaten meekrap en garancine, versche groenten en vruchten, rundvee en schapen.

Uit het vrije entrepot is een gedeelte van de in hetzelve opgeslagene koffij naar Belgie verzonden. Van andere verzendingen dragen wij geene kennis.

Uit Belgie zijn, met onderscheidene vaartuigen, te Middelburg aangebragt: aardappelen, aarde (Brusselsche), cacao, fabriek-werktuigen, glas en glaswerk, granen, hennep, hop, brandhout en houtwerk, houtskolen, huiden, kramerijen, manufacturen, meubelen, muziek-instrumenten, pek, roet, zeezel, spijkers, smeer, steenkolen, snuiftabak, steen (hardsteen en marmer), wijn en zeildoek.

De uitvoer van die stad naar Belgie, was van zeer weinige beteekenis, en bestond slechts uit haardasch, een weinig mestspecie (zoogenaamde beer) en uit schapenwol.

In het verkeer van buitenlandschen handel en scheepvaart te Vlissingen, is, in vergelijking met 1847, luidens hetgeen wij daarvan te weten zijn gekomen, geen achteruitgang waargenomen.

De invoer bepaalde zich hoofdzakelijk tot dien van steenkolen, uit Engeland en Belgie.

Aangaande den uitvoer valt niets bijzonders te vermelden.

Te Zierikzee zijn 11 schepen uit zee aangekomen, te weten 5 van Engeland, 4 van Noorwegen, 1 van Rusland en 1 van Pruissen, beladen met steenkolen, hout, lijnzaad en tarwe. De uitvoer van daar naar zee bestond in 14 schepen, met bestemming: 3 naar de Oost-Indische Bezittingen, 3 naar Engeland, 3 naar Noorwegen en 1 naar Pruissen, allen met ballast; 1 naar Portugal, met ijzeren kettingen, ankers en tarwebrood; terwijl eindelijk 3 schepen op avontuur zijn vertrokken, aan boord hebbende onderscheidene koopmanschappen, als: aardappelen, boter, gevogelte, granen, gedistilleerd, hammen, hoepen, kaas, lijnzaadkoeken, varkens, vleesch (gezouten) en uijen. Met 48 schepen zijn onderscheidene goederen van Belgie te Zierikzee aangevoerd. Diezelfde schepen zijn voorts weder derwaarts vertrokken, van welke slechts eenige werden bevracht.

In de havens van Veere en Brouwershaven zijn, in het afgeloopene jaar, geene voor die plaatsen bestemde schepen uit zee binnengekomen. Uit eerstgemelde haven is ook wijders niet een enkel schip naar zee vertrokken. Het getal van Brouwershaven naar zee uitgezeilde schepen, bedraagt 2 onder Engelsche vlag en naar Hamburg bestemd. Op de reede van Brouwershaven zijn overigens, gedurende hetzelfde tijdvak, 139 schepen, naar Dordrecht, Rotterdam en Schiedam bestemd, met rijke ladingen aangekomen.

Met den bouw van schepen wordt voortgegaan. Van de scheepswerf te Middelburg is, in het verleden jaar, een schoonerschip afgeloopen; twee schepen zijn daarop nog in aanbouw. Te Zierikzee zijn in 1848 twee schooners- en een barkschip te water gelaten; staande op die werf nog een schooner- en een barkschip op stapel.

Met het einde van dit jaar verstrijken de, voor den tijd van 10 jaren, tusschen de firma *G. A. Salomonson*, te Almelo, en de betrokkene stedelijke en plaatselijke besturen in dit gewest, aangegane contracten, nopens de calicots-weverijen. Levendig wordt het belang gevoeld van de bestendiging dier zoo veel ter leniging van de armoede afdoende inrigtingen. Als bewijs daarvoor kunnen wij bijbrengen dat, bij die fabrieken, over het jaar 1848, aan werkloon is uitbetaald de belangrijke som van ƒ 86,241, 26½, als: te Middelburg ƒ22,601, 92½, Zierikzee ƒ18,430, 70, Goes ƒ5,496, 35, Vlissingen ƒ9,234, 50½, Veere ƒ3,801, 32, Arnemuiden ƒ11,022, 76½, Domburg ƒ4,763, 12, Westkapelle ƒ 10,118, 26 en Wilhelminadorp (gemeente Kattendijke) ƒ772, 32. Wij wenschen vurig, dat de ten gelegenen tijde aan te wenden pogingen, om de bedoelde bestendiging verwezenlijkt te zien, den gewenschten uitslag mogen erlangen. Aan ondersteuning van het gewestelijk bestuur zal het niet ontbreken.

Aangaande de overige fabrieken kunnen wij het volgende mededeelen. De meestoven blijven bestaan. De bedrijvigheid in dezelve was echter, gedurende den reedtijd van $18\frac{47}{48}$, minder dan in het vorig tijdvak. Het getal vaten meekrap, in de stoven bereid, bedroeg in het eerstgemeld tijdvak 7,017, dat der ponden racin 32,838. Die cijfers waren in $18\frac{46}{47}$, 9,427 vaten meekrap en 27,059 ponden racin. De voortdurende lage prijzen van de meekrappen zijn den handel in dat vak ongunstig. Naauwelijks kunnen met de te erlangen prijzen de kosten van cultuur voor den landbouw worden goedgemaakt.

Met de garancine-fabriek te Zierikzee schijnt het eenigzins beter te gaan; doch het is ons nog niet gebleken dat zij in het belang der meeteelt, en voor de instandhouding der meestoven in dit gewest, werkelijk gewigtige voordeelen oplevert. Om die reden zijn wij voor als nog verhinderd geworden, de uitbetaling der door UEd. G. A. bij die omstandigheden aan haar toegekende premie van ƒ 2,500 te bevorderen.

De andere fabrieken en trafieken houden zich in dit gewest staande; terwijl men, in weerwil van het onzekere van te zullen slagen, die nogtans tracht te vermeerderen.

Zoo zijn sedert ons laatst verslag, na daartoe verleende magtiging, de volgende inrigtingen, in de daarnevens vermelde gemeenten, tot stand gekomen, als: een windkorenmolen te Tholen en een op het gehucht Campens-Nieuwland, gemeente Wissenkerke. Deze laatste ter vervanging van dien, waarvan, luidens het in het vorig jaar door ons daaromtrent medegedeelde, de verplaatsing van gezegde gemeente naar het genoemde gehucht was toegestaan. Voorts melden wij nog eenen roskorenmolen te Schoondijke, eene leerlooijerij te Goes, eene zoutziederij en eene bierbrouwerij te Hontenisse, eene tabaksfabriek te Axel en eene steenbakkerij te Aardenburg.

De winkelnering of kleinhandel gaat in het algemeen niet voordeelig. Daarin wordt achteruitgang en verval opgemerkt.

Landbouw. — De akkers, voor den landbouw in dit gewest bestemd, bedragen de niet onaanzienlijke uitgestrektheid van ruim 93,177 bunders.

In het afgeloopen jaar waren zij, in betrekking tot de voornaamste voortbrengselen, bezet met: tarwe 20191 bunders, rogge 4731 bunders, gerst 7948 bunders, haver 3679 bunders, koolzaad 4131 bunders, paardeboonen 8750 bunders, bruine- en duiveboonen 1155 bunders, witteboonen 827 bunders, groene erwten 2485 bunders, gele erwten 219 bunders, graauwe erwten 147 bunders, boekweit 600 bunders, aardappelen 3824 bunders en vlas 2147 bunders.

De oogst dezer en andere voortbrengselen is, in dit tijdvak, niet zeer voordeelig uitgevallen.

De hoedanigheid van de meeste graansoorten liet veel te wenschen over, hetgeen op hare betrekkelijke waarde niet zonder invloed is gebleven.

De beploeging der landerijen had in het najaar van 1847, onder gunstige omstandigheden, plaats; de zaaitijd viel in alle opzigten voordeelig uit, terwijl de vorst, niettegenstaande hare duurzaamheid, weinig of geene schade aan het halmgewas heeft veroorzaakt.

De tarwe stond, van den aanvang af, gezond en krachtig. Zij ontwikkelde zich reeds vroegtijdig en leverde gunstige vooruitzigten op. Intusschen waren de velden, in vergelijking met het vorige jaar, minder ruim met stroo bezet, ofschoon de aren vrij goed gevuld waren, en van honigdaauw of dergelijke ongevallen bevrijd bleven. Echter veroorzaakten de veelvuldige, toen gevallene regens, eene aanzienlijke schade. Over het algemeen toch konde de tarwe niet dan met tusschenpoozen, somwijlen eerst drie of vier weken nadat dezelve gesneden was, ingeschuurd worden, tot groot nadeel voor graan en stroo. De deugd van het eerste was daardoor grootelijks verminderd, zoo zelfs, dat men hetzelve, in den aanvang, als onbruikbaar voor de consumptie beschouwde. Algemeen kan de gedorschte hoeveelheid op niet meer dan 25 mudden van het bunder geschat worden.

De rogge stond, van den aanvang af, voordeelig; zich gedurende den geheelen zomer door eenen weligen groei kenmerkende, had dezelve, ten gevolge van vroege rijpwording, weinig van de regens te lijden. De opbrengst wordt gemiddeld op 30 mudden van het bunder geschat.

De zomergerst heeft, even als de tarwe, veel schade ondervonden. Het beschot was slechts 25 mudden van het bunder. De wintergerst daarentegen leverde algemeen zeer goede uitkomsten op. Het daarvan gedorschte wordt op ruim 35 mudden het bunder berekend.

De haver deed in den aanvang eene gewenschte uitkomst, zoo van stroo als van graan, verwachten. Door de, gedurende den oogsttijd, gevallene regens, werd men nogtans in die verwachting teleurgesteld. Het voortbrengsel aan graan kwam gemiddeld op 40 mudden het bunder neder.

Het koolzaad heeft, én door de strenge koude gedurende den winter, én door een in den eersten bloeitijd op de bloem gevallen insect, dat de peulzetting grootendeels verstoorde, veel geleden; terwijl zoowel gure regenvlagen als hevige windbuijen, aan het te dorschen zaad groote schade hebben veroorzaakt. De opbrengst daarvan wordt op 15 mudden van het bunder geschat.

De boekweit was voordeelig, en leverde eene opbrengst van 15 mudden per bunder op.

De witte en bruineboonen ondervonden almede den nadeeligen invloed van de gevallene regens. De opbrengst daarvan wordt op 25 mudden van het bunder berekend.

De erwten, die zich, van den aanvang af, onderscheidden door eenen ruimen en weligen groei, gezonde bloem en overvloedige peulzetting, moesten door het ongunstige weder bij de inoogsting lang op het veld blijven liggen, tot groot nadeel van die vrucht en van het stroo. De gedorschte hoeveelheid kan gemiddeld op 25 mudden het bunder worden begroot.

De paardeboonen vielen bevredigend uit. Het beschot komt gemiddeld neder op 25 mudden het bunder.

Het vlas, dat zich, ten gevolge der langdurige droogte in de maand mei, slechts zeer langzaam ontwikkeld en eene geringe lengte erlangd had, is onvoordeelig uitgevallen, op naauwelijks 4 mudden het bunder kan de opbrengt worden geschat.

De meekrap, die zich vrij gunstig ontwikkelde, had op vele plaatsen een zwart aanzien, hetgeen hare waarde zeer verminderde. Het beschot der tweejarige komt op 800—1000 ponden, dat der driejarige op 1500—2000 ponden van het bunder neder.

De aardappelen, wederom in menigte verbouwd, vertoonden zich tot aan den bloeitijd krachtig en gezond. Plotseling echter ontstond het kwaad in die aardvrucht, waardoor veel van het gewas tot verrotting overging. Intusschen is nog veel van de vroege soorten ingezameld; terwijl het bederf bij de ingezamelde winter-soorten gelukkig weinig voortgang heeft gehad. De oogst leverde gemiddeld echter niet meer op dan 67 mudden het bunder.

Het thans te velde zijnde gewas staat over het algemeen uitmuntend, en levert, zonder mogelijke tegenspoeden, het vooruitzigt op van eenen gelukkigen oogst.

UEd. G. A. zullen wederom, op den voet van vorige jaren, onder no. 17 der bijlagen dezes, aantreffen eenen staat van den gang der middelprijzen van de hoofdvoortbrengselen des landbouws in 1848, met name van de tarwe, rogge, gerst (vroege en late) en haver, waaruit blijkt, dat die, dooreen genomen, bedroegen respectivelijk ƒ7,85, ƒ5,41', ƒ4,23, ƒ3,97 en ƒ3,09½. De hoogste prijzen liepen op tot ƒ9,10, ƒ6,85½, ƒ5,32½, ƒ5,12½ en ƒ3,87; de laagste waren ƒ6,81½, ƒ4,90½, ƒ3,68½, ƒ3,52 en ƒ2,57½ de mud.

Aangaande den veestapel kunnen wij het volgende mededeelen:

Behalve de huidziekte, welke in vijf gemeenten van het 3de, en in drie gemeenten van het 4de district dezer provincie, onder het wolvee, heeft geheerscht, doch waarvan hetzelve, ten gevolge der daartoe aangewende middelen, thans is hersteld, was de gezondheidstoestand der huisdieren bevredigend. Geene kwaadaardige ziekten werden onder de paarden, runderen en varkens waargenomen.

De afwerping der vrucht onder de dragtige merrien, in het 4de district, heeft zich wederom geopenbaard. De ware oorzaak daarvan is, tot dusver, niet kunnen worden opgespoord; men schrijft dit ongeval toe aan leefregelkundige invloeden, en aan het bezigen van nadeelige hoofd-voedingsmiddelen. De verbetering van het inlandsche paarden-ras, door kruising met zuivere Geldersche hengsten, gaat voort, doch behoeft hier en daar aanmoediging. Voor het eiland Tholen zijn door de Commissie van Landbouw daarvoor twee zulke dieren aangekocht, en hebben aldaar algemeenen bijval gevonden. Voor de aldus verkregen jonge paarden worden reeds hooge prijzen besteed.

De kruising van het inlandsche runder-ras, met de Engelsche Durham-Shorthorn-volbloeds-stieren, levert bij voortduring goede uitkomsten op. Het daaruit verkregen jonge vee onderscheidt zich door verbeterde hoedanigheden. Twee dier vreemde stieren zijn der provincie ontvallen, aanvankelijk is een derzelve door nieuwen aankoop vervangen.

Het inlandsche varkenras neemt in veredeling toe, door de verkruising met het Chinesche-Berkshire varken. De afstammelingen leveren daarvan het bewijs op. Dit jaar zal wederom de aankoop van een beer van dat ras plaats hebben.

De uitdeeling om niet, aan de schaapherders, van half-volbloeds-rammen, is voortdurend van groot nut, ter verbetering der drijfkudden. De rammen in het Wilhelminadorp kunnen in deugd en fraaiheid met de echt Leicestersche rammen worden gelijk gesteld.

De veestapel in deze provincie bestond, op den laatsten februarij dezes jaars, volgens de ingekomen opgaven, in: 16945 paarden boven, en 4231 dito beneden de 3 jaren; 29484 runderen boven, en 16137 dito beneden de 2 jaren; 16881 schapen, en 8728 lammeren; 15383 varkens. Cijfers welke van de toeneming van den veestapel, in vergelijking met het jaar te voren, getuigen. Behalve de kunstweiden, de binnendijken, de schorren en de stalvoeding, verkreeg dat vee zijn onderhoud van 37117 bunders weiland.

De provinciale veeartsen betrachten hunnen pligt. Onlangs is, door de vermeerdering van het personeel dier ambtenaren, in de vroegere bepaling hunner ambtelijke werkkringen eene wijziging gebragt. De door UEd. G. A., in de voorgaande zitting, vastgestelde ampliatie op het reglement voor de dienst der provinciale veeartsen, is door den Koning goedgekeurd. Een afdruk daarvan zal aan de leden uwer vergadering worden uitgereikt.

Wij zijn UEd. G. A. de mededeeling schuldig van den uitslag van ons onderzoek, in betrekking tot de vraag der Regering, of en in hoe ver het laatstelijk goedgekeurd reglement tot instandhouding en bevordering der paarden-fokkerij, niet nog zoude behooren te worden aangevuld, met eene bepaling aangaande de te geven rust aan de dekhengsten, gedurende den springtijd. Dit onderzoek afgeloopen zijnde, zullen ons verslag en voorstel deswege in de tegenwoordige bijeenkomst bij UEd. G. A., ter overweging worden aangebragt.

Aan de bevordering van de landelijke welvaart wordt steeds gearbeid: de provinciale commissie van landbouw en de maatschappij tot bevordering van landbouw en veeteelt, wedijveren in bedrijvigheid om de landhuishoudelijke kennis te vermeerderen, ten einde daardoor den weg te banen tot eene grondige beoefening des landbouws, en van denzelven al de voordeelen te doen genieten, welke deze gewigtige tak van nijverheid kan verschaffen.

De gemelde commissie heeft in hare najaars-vergadering van den 7 november 1848 wederom, met onze bewilliging, eenige premien uitgeloofd, ter aanmoediging van het zetten van wortelgewassen, tot voeding van eigen vee, bij de zomer-stalvoeding, voor de wijze van voeding zelve, voor het aanleggen van kunstweiden en voor de uitbreiding der vlasserijen. De vermenging van het tot bemesting der landen bestemd wordende ruw zout met turfasch en houtskool-poeder, volgens de verordeningen van het departement van financien, onvermijdelijk zijnde, om dat zout, onder vrijdom van accijns te mogen inslaan, heeft de commissie van landbouw gemeend, dientengevolge voor dit jaar van de uitloving van premien voor het gebruik van zout te moeten afzien, als oordeelende zij de voorgeschrevene vermenging van die specie met de evengemelde bestanddeelen nadeelig voor het doel des gebruiks.

Het onderwijs in de beginselen der landhuishoudkunde, aan eenige wetenschappelijk ontwikkelde onderwijzers te Goes, in het verleden jaar, wordt, onder de leiding van de zich daartoe geleend hebbende drie landhuishoudkundigen, voortgezet. Het onderrigt betreft de landbouwkundige wetenschappen, naar de daarvan bestaande beste werken. Voor de kennis der physiologie der planten denkt men weldra de hulp van eenen bekwamen botanicus in te roepen.

Ook het onderwijs in de natuurkunde zal aangevangen worden, zoodra over de noodige fondsen zal kunnen worden beschikt, om de vereischte werktuigen aan te schaffen.

Zoodra de onderwijzers met genoegzame bekwaamheden zullen zijn toegerust, bestaat het voornemen, met de verspreiding hunner kennis onder de jongelingschap van den landbouwers-stand eenen aanvang te maken. Ook is door de maatschappij tot bevordering van landbouw en veeteelt, den Koning een adres aangeboden, om bij de nieuwe wet op het onderwijs doelmatige bepalingen voor het onderrigt der eerste grondbeginselen van de landhuishoudkunde, op de scholen ten platten lande, te doen opnemen.

Het speciale fonds tot aanmoediging en verbetering van den landbouw in Zeeland, wordt wel beheerd; regelmatig wordt de begrooting aan onze beoordeeling onderworpen, die, onze goedkeuring verworven hebbende, tot grondslag dient voor de afteleggen rekening en verantwoording.

Deze rekening en verantwoording zijn over de dienst 1848 door ons in behoorlijke orde bevonden en goedgekeurd; een exemplaar van dezelve wordt hiernevens onder no. 18 der bijlagen aan UEd. G. A. aangeboden.

Genoegelijk is het ons, ten aanzien van de reeds vermelde maatschappij tot bevordering van landbouw en veeteelt, eenige verdere gunstige bijzonderheden te kunnen mededeelen.

Deze nuttige en algemeene belangstelling verwekkende maatschappij vermindert niet in leden. Zij heeft hare laatste algemeene vergadering, volgens toerbeurt en naar de voorschriften der statuten, op den 12den, 13den en 14den junij jongstl., te Tholen gehouden. De daarmede gepaarde tentoonstelling van voorwerpen van landbouw en veeteelt was niet onbelangrijk. Opmerkelijk waren onder anderen, zoo door talrijkheid als door fraaiheid, de aangebragte runderen en paarden. Derzelver getal bedroeg respectivelijk honderd, en honderd en dertig.

De uit ons midden naar de bedoelde algemeene vergadering gezondene afgevaardigden hebben den meesten lof geuit over hetgeen zij hebben bijgewoond. Ook de vreemdelingen, welke bij de tentoonstelling tegenwoordig waren, hebben hunne tevredenheid deswege op eene ondubbelzinnige wijze aan den dag gelegd.

Met zeer veel belangstelling zijn overigens als nu nader in behandeling genomen, de twee belangrijke onderwerpen, waarvan reeds in de, in het verleden jaar te Hulst, gehoudene algemeene vergadering sprake is geweest, te weten:

1°. Betrekkelijk het landelijk crediet-stelsel; en
2°. De middelen ter verbetering van den zedelijken en stoffelijken toestand der arbeidende en dienstbare bevolking ten platten lande.

Deze omvattende vraagstukken zullen echter het onderwerp eener nadere bijzondere beoordeeling worden.

Visscherijen. — Bij dit onderwerp komt het eerste in aanmerking de kustvisscherij te Arnemuiden. Deze heeft gedurende het vischsaizoen van 1848 geene voordeelige uitkomsten opgeleverd. De visch naderde de Zeeuwsche kust minder dan in vorige jaren. De Arnemuidsche visschers waren daardoor veelal verpligt, hunne vangst aan den Hollandschen wal te brengen, tot nadeel van de neringdoende lieden en vischleurders van gezegde plaats. De door de Regering aan de visschers over het voormelde jaar, wegens 17 tot de kustvischvangst gebezigde vaartuigen, op nieuw verleende premien, waren den belanghebbenden alzoo meer dan welkom.

Op den voet van het verdrag tusschen Nederland en Belgie gesloten, opgenomen in het *Staatsblad* no. 51 van 1846, is in het afgeloopen jaar wederom veel verschen visch naar Antwerpen, langs het kantoor Bath uitgevoerd, doch niet in zoodanige hoeveelheid dat er eene wijziging noodig is geweest, in de voor den invoer bepaalde hoeveelheid; zoo als die onder anderen, met betrekking tot het, mits met het evengemeld kantoor van uitvoer in verband staande, nabij gelegen Belgisch kantoor van invoer Antwerpen, bij het gemeld tractaat is geregeld geworden.

De visscherijen op de Zeeuwsche stroomen hebben overigens de volgende uitkomsten opgeleverd;

a. Oosterschelde. De oestervangst leverde veel welvarende oesters op, de ansjovis- en botvangsten waren minder ruim; de mosselvangst was daarentegen bevredigend; weinig molenaar trof men op die wateren aan, terwijl de penharing mede zeer schaars was.

b. Westerschelde. De mosselenvangst in den Brakman, de ansjovisvangst, mitsgaders die van garnalen en steurkrabben waren niet onvoordeelig. — De meeste mosselen werden langs Belgie naar Frankrijk verzonden.

De handel daarin wordt meestal met de visschers van Philippine gedreven, en verschaft aan de ingezetenen aldaar, naar mate van het wel of kwalijk slagen der vangst, meer of minder vertier.

UITTREKSELS uit het Verslag van de Gedeputeerde Staten der Provincie Zeeland.

[illegible]heid, Buitenlandsche handel, Koophandel, Scheepvaart, [illegible] en Trafieken. — Zoo als wij vreesden, hebben de staat-verwikkelingen in verschillende rijken van ons werelddeel, [illegible] eenen ongunstigen invloed gehad op de bedrijvigheid in handel, en gevoelt men nog de gevolgen dezer gebeurtenissen. [illegible] wonder dat alzoo in 1848 de handelsbewegingen [illegible] minder levendig, daar minder voordeelig dan in de vorige zijn geweest.

[illegible]ddelburg zijn in dat jaar 32 schepen uit zee binnengekomen, [illegible] als uitgegaan. Onder die bodems telde men 6 voor re[illegible] der handel-maatschappij, uit de Oost-Indische bezittingen [illegible], en beladen met koffij, suiker, tin en specerijen, [illegible] eenige andere artikelen van weinigen omvang. Voorts [illegible] daaronder 25 schepen uit Engeland en 1 uit Noorwegen, beladen met gesponnen katoen en wollen garens voor de [illegible], koffij, katoenen en wollen manufacturen, mast- en [illegible] en kruiden; het laatstbedoelde schip was [illegible]

[illegible] U Ed. G. A. niet onbekend zijn, dat door den handel, in het vorigen jaars, met de Engelsche stoomboot-maatschappij, [illegible] onder den naam van General Steam-boat Navigation [illegible] te Londen, eene betrekking is aangeknoopt, [illegible]

[illegible]